

376.1+37.015.3(072)
F98

EMILIA FURDUI

CREATIVITATEA -
RESURSA PSIHOLOGICĂ
PENTRU ÎNVĂȚAREA
PE TOT PARCURSUL VIEȚII
A PERSOANELOR
CU DIZABILITĂȚI

Ghid metodologic

MINISTERUL EDUCAȚIEI, CULTURII ȘI CERCETĂRII
AL REPUBLICII MOLDOVA

INSTITUTUL DE ȘTIINȚE ALE EDUCAȚIEI

EMILIA FURDUI

**CREATIVITATEA – RESURSĂ
PSIHOLOGICĂ PENTRU ÎNVĂȚAREA
PE TOT PARCURSUL VIEȚII
A PERSOANELOR CU DIZABILITĂȚI**

Ghid metodologic

Chișinău - 2018

**Aprobată spre editare
de Consiliul Științifico-Didactic
al Institutului de Științe ale Educației**

Prezenta lucrare a fost realizată în cadrul Proiectului instituțional
„Epistemologia și praxiologia asistenței psihologice a învățării pe tot
parcursul vieții”, 15.817.06.05F,
sectorul *Asistența Psihologică în Educație*, IȘE.

Aglaida BOLBOCEANU, doctor habilitat, profesor cercetător,
Director de Proiect, IȘE

Recenzenți:

Nicolae Bucun – *dr. hab., prof. univ., IȘE*

Valentina Olărescu – *dr. în psihologie, conf. univ., UPS „Ion Creangă”*

Angela Cucer – *dr. în psihologie, conf. cercet., IȘE*

Elena Puzur – *dr. în psihologie, IȘE*

Violeta Vrabii – *lector superior, IȘE*

Furdui, Emilia.

Creativitatea – resursă psihologică pentru învățarea pe tot parcursul vieții a persoanelor cu dizabilități: Ghid metodologic / Emilia Furdui; Inst. de Științe ale Educației. – Chișinău: Lyceum, 2018 (F.E.-P. “Tipografia Centrală”). – 92 p.: fig., fot.

Bibliogr.: p. 70-72 (42 tit.). – 30 ex.

ISBN 978-9975-48-144-1.

CUPRINS

INTRODUCERE	4
DELIMITĂRI CONCEPTUALE ȘI TERMINOLOGICE ALE FENOMENULUI CREATIVITĂȚII	6
METODOLOGIA DEZVOLTĂRII CREATIVITĂȚII PERSOANELOR CU DIZABILITĂȚI	18
PROGRAMUL DE ASISTENȚĂ PSIHOLAGICĂ	23
CONCLUZII GENERALE ȘI RECOMANDĂRI	66
BIBLIOGRAFIE	70
ANEXE	73
IMAGINI CU UTILIZAREA DIFERITOR METODE ȘI TEHNICI CREATIVE	88

INTRODUCERE

Lucrarea de față reprezintă o necesitate a timpului și e de o actualitate incontestabilă în condițiile dezvoltării și schimbărilor accelerate în care trăim, convețuim, fiind extrasolicitați fizic și psihic.

Lucrarea îmbină informații de ordin teoretic și o parte din rezultatele studiilor experimentale, efectuate în cadrul proiectului instituțional de cercetare „*Epistemologia și praxiologia asistenței psihologice a învățării pe tot parcursul vieții*”, în sectorul „*Asistența Psihologică în Educație*”.

Ghidul metodologic „*Creativitatea - resursă psihologică pentru învățarea pe tot parcursul vieții a persoanelor cu dizabilități*” este elaborat în cheia pozițiilor și practicilor educaționale, accentuate în *Rezoluțiile Comisiilor Specializate ale Consiliului Europei* (anii 2000-2009), specificate în *Strategia de dezvoltare a educației pentru anii 2014-2020 „Educația-2020”* a Republicii Moldova, în care se stipulează că: învățarea pe tot parcursul vieții presupune dezvoltarea unor competențe-cheie, care să stimuleze manifestarea *creativității și inovării*, ca fundament în dezvoltarea personală, civică, socială și profesională la toate persoanele, inclusiv și cele cu *anumite dizabilități*. Majoritatea statelor avansate stipulează dezvoltarea creativității ca un palier deosebit în realizarea politicilor educaționale [21, 32].

Fiind o cercetare experimentală, aceasta dovedește atât existența legăturii reciproce dintre creativitate și dezvoltarea personală, de cunoaștere și de susținere a persoanelor cu dizabilități, cât și modalitatea de a interacționa cu cei din jur, de a folosi propriile experiențe în dezvoltarea psiho-emoțională și socială.

În elaborarea acestui ghid, ne-am condus de principiile *unității, continuității, complexității și consecutivității*, permanent având în vizor beneficiarul.

Importanța lucrării este condiționată de tendința actuală de incluziune școlară și socială a persoanelor cu dizabilități; dezvăluie aspectele teoretice și practice ale dezvoltării creativității; conține aspecte psiho-sociologice ale evaluării creativității și ale mediului creativ structurate în jurul principalelor etape de viață ale persoanelor normalizate de orice vârstă; este evidențiat mecanismul de intervenție

psihologică, divizat în câteva blocuri funcționale principale: corecțional-recuperativ, de autoreglare a stărilor psihice, fizice și emoționale, adaptiv-compensator și relaxativ; este prezentat un sistem de exerciții și jocuri; un set de proiecte de activități dezvoltative, toate având aceeași funcție – dezvoltarea personalității subiecților vizați prin augmentarea creativității.

Ghidul prezentat este o abordare multidimensională, destinat psihologilor, psihopedagogilor practicieni, cadrelor didactice de sprijin, părinților etc. Implementarea metodelor și procedeele tehnologice noi de dezvoltare a creativității, imaginației și capacității inovatoare, vor servi ca fundament, ce contribuie la formarea abilităților de *self-management* și creștere personală a subiecților cu anumite deficiențe *de-a lungul întregii vieți*.

În finalul lucrării, sunt formulate recomandări practice mai speciale, care vor contribui la organizarea asistenței psihologice a persoanelor cu dizabilități, orientate spre formarea și dezvoltarea unei personalități creative.